

N:o 124.

Af Herr A. Göransson: Om tillägg till § 34 i Kongl. förordningen den 20 Januari 1882 angående folkskoleundervisningen i riket.

Enligt 32 § i nu gällande folkskolestadga eger skolrådet att, efter föregången, i skolrådets protokoll intagen, men fruktlös befunnen varning, ifrån skollärarebefattningen skilja sådan folkskolelärare, som befinnes oskicklig till eller försumlig i sin tjänst eller ådagalägger sådant uppförande, att han ej bör såsom lärare längre bibehållas.

Detta stadgande kan nog i allmänhet vara fullt tillräckligt. Dock har det inträffat fall — såsom vidfogade bilaga upplyser — då skolrådet ej kunnat skilja lärarinna ifrån befattningen, oaktadt hennes uppförande varit både oanständigt och förargelseväckande, men felsteget har varit af sådan beskaffenhet, att en förutgången varning icke kunnat ega rum; ty huru skall man kunna varna en person, förrän det är uppenbart att den felat, och det kan ofta nog blifva uppenbart att en lärarinna felat, i det fall åberopade bilaga upplyser, först sedan hon trädt i äktenskap och födt barn; då kan hon visserligen varnas, men ej från tjänsten skiljas. Men äfven om lärarinna icke har förfelat sig på ofvan åberopade sätt, torde det dock vara själfklart, att den lärarinna, som trädt i äktenskap, i många fall icke kan med samma kraft och intresse egnas åt skolan som förut, synnerligast om hon blir moder till flera barn, utan måste hon då försumma antingen skolan eller hemmet och sina egna barn. Qvinnans uppgift och mål, sedan hon trädt i

äktenskap, bör dock i första rummet vara hemmet och den husliga härden.

Emellertid måste det från så väl kristlig som sedlig synpunkt alltid vara af synnerlig vikt att lärarinna genom en ärbar vandel är ett föredöme för sina lärjungar, hvarförutan hon icke heller kan vinna deras aktning och förtroende, hvilket åter är en nödvändighet för att undervisningen skall kunna bära välsignelserika frukter.

Då jag anser det anstötligt och skadligt för barnen, att lärarinna, hvilken begått sådant felsteg, som ofta åberopade bilaga omför-mäler, längre bibehålles i skolans tjänst, och då äfven andra olägenheter kunna uppstå deraf, att lärarinna, som trädt i äktenskap, bibehåller sin plats i skolan, synes mig ett tillägg i folkskolestadgan, hvarigenom skolrådet må komma i tillfälle att pröfva, huruvida lärarinna, som inträder i äktenskap, bör bibehålla sin plats i skolan, vara af behovet påkalladt.

På grund af hvad jag nu anført, får jag härmed vördsamt föreslå,

att tillägg i 34 § af Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882 måtte af Riksdagen beslutas, så att nämnde § komme att erhålla följande lydelse:

Hvad i denna stadga finnes föreskrifvet i afseende på lärare skall med undantag af det, som i §§ 26 och 27 stadgas angående förening af folkskole-läraretjänst med presterlig befattning eller med klockaretjänst, äfven ega tillämpning på lärarinnor, dock att det må bero på skolråds ompröfning, huruvida lärarinna, som inträder i äktenskap, bör bibehållas vidare i skolans tjänst.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles, med rättighet för Utskottet att vidtaga de redaktionsförändringar, som möjligen kunna finnas behöfliga, blott hufvudsyftet med mitt förslag ej förfelas.

Stockholm den 29 Januari 1885.

Anders Göransson.

Bilaga.

Afskrift af afskrift.

Kongl. Maj:ts utslag på de besvär, folkskolelärarinnan i N. N. församling N. N., i underdånighet anført deröfver att, sedan skolrådet derstädes, till hvars kunskap kommit, att bemälda lärarinna, som den 26 Mars 1883 trädt i äktenskap med N. N., den 28 derpåföljande Juli födt barn, vid sammanträde den 9 September samma år, i öfverensstämmelse med den åsigt, som uttalats vid ett föregående skolråds-sammanträde den 13 derförutgångne Augusti, vid hvilket tillfälle de närvarande skolrådsledamöternas antal dock ej varit tillräckligt för besluts fattande, förklarar bland annat att, då klaganden, efter hvad som inträffat, icke längre kunde anses vara en värdig föresyn för barnen, det vore både otillbörligt och olämpligt att klaganden längre bibehölles vid sin befattning och förty skilt henne från densamma, så har Domkapitlet i Upsala, hvarest klaganden sig häröfver besvärat, genom utslag den 22 Oktober 1883 gillat skolrådets enhälligt uttalade mening, att klagandens bibehållande såsom skollärarinna, med åliggande, bland annat, att genom efterdömlig vandel såväl som genom undervisning i barnens sinnen inskräpa vördnad och lydnad för Guds heliga bud, vore, efter den förbrytelse mot sjette budordet, som klaganden låtit komma sig till last, otillbörligt, samt alltså funnit skolrådets med stöd häraf fattade beslut om hennes skiljande från tjänsten hvila på laglig grund, så mycket hellre som klaganden i sina besvär röjt en uppfattning af det begångna felsteget, som måste anses innebära icke ånger och botfärdighet, utan endast försök till brottets urskuldande på grund af den menliga naturens svaghet och den åkomna vigseln, i följd hvaraf Domkapitlet pröfvat rättvist att, med afslag å besvären, och ehuru, i ett fall sådant som detta, någon förutgången, men fruktlös befunnen varning enligt § 32 i gällande folkskolestadga icke kunnat ega rum, fastställa det öfverklagade beslutet af den 9 September 1883; öfver hvilka besvär skolrådet och dess ordförande sig förklarar samt Domkapitlet inkommit med infordradt underdånigt utlåtande; Gifvet Stockholms slott den 18 April 1884.

Kongl. Maj:t har låtit handlingarne i detta mål sig föredragas och, ehuru klagandens uppförande må anses hafva utgjort skälig anledning för skolrådet att enligt 32 § folkskolestadgan förfara, likväl och då den första åtgärd, som enligt detta lagrum bör af skolrådet användas, är den felande tilldelad och i skolrådets protokoll intagen varning, hvarefter först, om denna finnes fruktlös, den felande må från

tjensten skiljas, men i detta mål klaganden omedelbart blifvit från tjensten skild, finner Kongl. Maj:t skäligt att, med ändring af Domkapitlets utslag, den öfverklagade afsättningsåtgärden upphäfva; skolande skolrådets beslut betraktas endast såsom en klaganden tilldelad varning och förmaning att i allt sitt uppförande gifva sina lärjungar ett godt föredöme. Hvilket etc.

OSCAR.

Hammar skjöld.

Utslag på besvär rörande folkskolelärarinnan N. N:s afsättning.

Lika lydande med det i Kongl. Ecklesiastikdepartementet förvarade originalkonceptet, intygar
Stockholm den 27 Januari 1885.

ex officio
J. Schröderheim,
Registrator i Kongl. Eckles.-dep.

Lika lydande med den från Kongl. Ecklesiastikdepartementet utlemnade afskriften, med undantag deraf att ort- och personnamn äro uteslutna, intyga:

Anders Larsson i Lund.

Anders Andersson i Lund.
